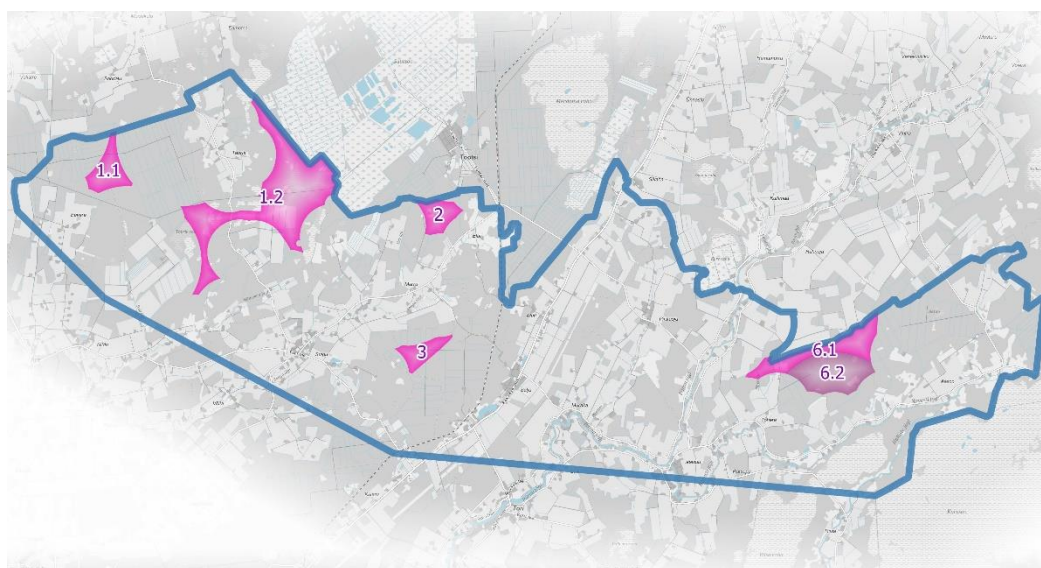

Tori valla põhjaosa eriplaneering, asukoha eelvalik

Tori vald

Tori Vallavalitsus
Reg nr 77000341
Pärnu maakond, Tori vald, Sindi linn, Pärnu mnt 12, 86705

Töö nr: 21075ÜP3
Kuupäev: 01.02.2023

Planeeringu asukoha eelvaliku otsuse tegija:

Tori vald.

Planeeringu asukoha eelvaliku eelnõu koostamise konsultant:

AB Artes Terrae OÜ.

Planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande koostaja:

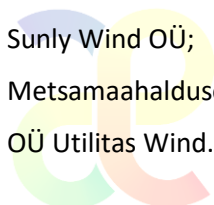
LEMMA OÜ.

Huvitatud isikud:

Sunly Wind OÜ;

Metsamaahalduse AS;

OÜ Utilitas Wind.

Sisukord

1	Eriplaneeringu koostamise vajadus ja eesmärk	5
2	Seosed asjakohaste strateegiliste arengudokumentidega	5
2.1	Kõrgemalseisvad arengudokumendid.....	5
2.1.1	Kliimapoliitika põhialused aastani 2050.....	6
2.1.2	Eesti energiamajanduse arengukava 2030+ (ENMAK), ENMAK 2035 ja energiamajanduse korralduse seadus.....	6
2.1.3	Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030	6
2.1.4	Pärnu maakonnaplaneering 2030+	7
2.1.5	Pärnu maakonnaplaneering „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine” .	7
2.1.6	Arengustrateegia Pärnumaa 2035+	7
2.2	Üldplaneeringud.....	8
2.2.1	Kehtivad üldplaneeringud	8
2.2.2	Tori valla uus üldplaneering	8
2.3	Tori valla arengukava aastateks 2018–2030	8
3	Planeerimislahendus	10
3.1	Eelvaliku ala tekkelugu	10
3.2	Tuulepargi eelvaliku ala.....	11
3.2.1	Tuulepargi elektrituulikute eelvaliku ala	11
3.2.2	Tuulepargi ühendusliini eelvaliku ala	12
3.3	Tuulepargi elektrituulikute eelvalikuala ühe kilomeetri mõjuvöönd.....	13
3.4	Teedevõrk.....	13
3.5	Juurdepääs elektrituulikute eelvaliku alale.....	14
3.6	Riigikaitsepiirangud.....	14
3.7	Taimestik	14
3.8	Linnustik	14
3.9	Nahkhiired	15
3.10	Rohevõrgustik ja metsad.....	15
3.11	Natura 2000 võrgustik.....	15
3.12	Kaitsealad	15
3.13	Veestik	16
3.14	Veekogu ehituskeeluvöönd.....	16
3.15	Väärtuslik põllumajandusmaa.....	16
3.16	Maavarad	16
3.17	Müra	16
3.18	Varjutus	17
3.19	Muud võimalikud mõjud tervisele	17
3.20	Sotsiaalsed vajadused ja vara.....	17
3.21	Visuaalne mõju.....	17
3.22	Jäätmeteke	17
3.23	Muud mõjud.....	17
3.24	Avariiolukorrad.....	17
3.25	Kliimamuutused	17

3.26	Koosmõjud.....	17
4	Joonised	19
	Asukoha eelvaliku joonis	

1 Eriplaneeringu koostamise vajadus ja eesmärk

Käesolev eriplaneeringu asukohavalik on planeerimisseaduse § 95 kohane kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukohavalik. Planeerimisseaduse kohaselt on eriplaneeringu koostamisel kaks peamist etappi: asukoha eelvalik ja detailne lahendus. Mõlema etapi otsused on kohaliku omavalitsuse volikogu otsused. Käesolev töö on asukoha eelvalik, mis lõpeb volikogu vastuvõtmise otsusega. Planeeringu asukoha eelvalikule koostatakse keskkonnamõju strateegiline hindamine. Asukoha eelvaliku otsuse järel jätkub tuulepargi elementide (elektrituulikud, teed, liinid, alajaam jms taristu) kavandamine vastavalt kehtivale seadustikule (edaspidi *järgmine etapp*).

Tori valla põhjaosa kohta algatati eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine Tori Vallavolikogu 21.01.2021. a otsusega nr 303 „[Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine](#)“.

Tuulepargi rajamise kaudsem vajadus tuleneb Eesti riigi kliima- ja energiapoliitikast. Eesti pikaajaline eesmärk on minna üle vähese süsinikuheitega majandusele, mis tähendab järk-järgult eesmärgipärast majandus- ja energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnanahuldlikumaks.

Eriplaneeringu koostamise eesmärgiks välja selgitada sobiv ala tuulepargi rajamiseks valla põhjaosas 202 km² suurusel alal ning määrata tuulepargi kommunikatsioonidele sobiv paigutus. Lähteseisukohtadega ei ole määratud elektrituulikute eeldatavat kõrgust. Tuulepargi liitumine on kavandatud 110 kV või 330 kV alajaama või olemasoleva 110 kV või 330 kV liinile kavandatava alajaama kaudu ning tuulepargi ja alajaama vahelise elektriliini pikkus on kuni 15 km. Liitumispunkt võib jääda ka väljaspoole eriplaneeringu ala.

Eriplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseaduse § 95 lõikest 1, mille kohaselt koostatakse *kohaliku omavalitsuse eriplaneering olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud*. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määrusele nr 102 *Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri* punktile 4 loetakse *enam kui 30 meetri kõrgustest elektrituulikust koosnev tuulepark olulise ruumilise mõjuga ehitiseks*. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 26.06.2003 määrusele nr 184 *Võrgueeskiri* on tuulepark *mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam*.

Eriplaneeringu asukohavaliku juurde kuulub *Tori valla põhjaosa eriplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruanne*.

2 Seosed asjakohaste strateegiliste arengudokumentidega

2.1 Kõrgemalseisvad arengudokumendid

Kõrgemalseisvatest arengudokumentidest on olulisemateks Eesti energiamajanduse arengukava 2030+ (ENMAK), Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030, Pärnu maakonnaplaneering 2030+ ja Pärnu maakonna arengustrateegia 2035+. Samatasandiliseks dokumentideks kehtivad üldplaneeringud ja arengukava.

2.1.1 Kliimapoliitika põhialused aastani 2050¹

Kliimapoliitika põhialused on visioonidokument, milles seatud põhimõtted ja poliitikasuunad viiakse edaspidi ellu valdkondlike arengukavade uuendamisel. Selgesõnaline poliitikasuundade sõnastamine ja jõustamine motiveerib samas suunas tegutsema ka erasektorit ja ühiskonda laiemalt.

Eesti pikaajaline eesmärk on kliimapoliitika põhialuste kohaselt minna üle vähese süsinikuheitega majandusele, mis tähendab järk-järgult eesmärgipärast majandus- ja energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks. Aastaks 2050 on Eesti sihiks kasvuhoonegaaside heidet vähendada ligi 80% võrreldes 1990. a tasemega. Selle sihi suunas liikumisel vähendatakse kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks orienteerivalt 70% ja 2040. aastaks 72% võrreldes 1990. a heitetasemega.

Eriplaneeringuga kavandatav tegevus on kooskõlas Eesti kliimapoliitika põhialustega.

2.1.2 Eesti energiamajanduse arengukava 2030+ (ENMAK)², ENMAK 2035 ja energiamajanduse korralduse seadus

ENMAK kirjeldab Eesti energiapoliitika eesmärke aastani 2030, energiamajanduse visiooni aastani 2050, üld- ja ala-eesmärke ning meetmeid nende saavutamiseks. Arengukava üheks eesmärgiks on soodustada taastuvatest energiaallikatest toodetava energia tootmise ja tarbimise osakaalu Eestis.

ENMAK 2030 kohaselt on energiamajanduse kui teisi majandusharusid ja Eesti elanikke teenindava majandusharu ülesandeks tagada energia tarbijatele soodne hind ja keskkonnanõudeid arvestav energia kättesaadavus. Elektrimajandus panustab Eesti majanduse konkurentsivõimesse läbi tagatud varustuskindluse, turupõhiste lõpptarbija elektrihindade ja keskkonnahoidlike lahenduste kasutamise.

Euroopa energiapoliitika kujundamisel on oluline turupõhise ning valdavalt Euroopa Liidu kohalikel ja taastuvatel energiaallikatel põhineva energiaturu arendamine. ENMAK 2030 kohaselt moodustab aastal 2030 taastuvenergia osakaal Eesti energia lõpptarbimises 50%.

Euroopa Liidu energiajulgeoleku seisukohalt on oluline liikuda imporditud energia sõltuvuselt Euroopa Liidus leiduvate primaarenergia allikate suurema kasutamise poole.

ENMAK 2035 koostamine algatati 18.11.2021 ja selle Vabariigi Valitusele esitamise aeg on 2024-2025.

1. novembrist 2022 on energiamajanduse korralduse seaduses §32¹ sätestatud, et *aastaks 2030 moodustab taastuvenergia vähemalt 65 protsenti riigisisest energia summaarsest lõpptarbimisest. Elektrienergia summaarsest lõpptarbimisest moodustab taastuvenergia vähemalt 100 protsenti ja soojuse summaarsest lõpptarbimisest vähemalt 63 protsenti. Maantee- ja raudteetranspordis kasutatud taastuvenergia moodustab vähemalt 14 protsenti kogu transpordisektoris tarbitud energiast.*

Tuulepargi rajamine on kooskõlas nii ENMAK 2030+ eesmärkidega kui ka energiamajanduse korralduse seadusega. Tuulepargi rajamine loob soodsad tingimused taastuvatest energiaallikatest elektri tootmise osakaalu suurenemiseks.

2.1.3 Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030³

Kliimamuutustega kohanemise arengukava strateegiliseks eesmärgiks on suurendada Eesti riigi, regionaalse ja kohaliku tasandi valmidust ja võimet kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks.

¹ https://ec.europa.eu/clima/sites/its/its_ee_en.pdf

² https://www.mkm.ee/sites/default/files/enmak_2030.pdf

³ <https://envir.ee/kliimamuutustega-kohanemise-arengukava>

Energeetika ja varustuskindluse eesmärkide seadmisel seab arengukava üheks meetmeks kliimamuutusest tingitud riskide ennetamise energiavõrkudes ja taastuvenergia kasutamisel.

Energiasõltumatuse, varustuskindluse ja energiajulgeoleku valdkonna meetme tegevused on tihedalt seotud Energiamaajanduse arengukavaga aastani 2030, suurendavad energiasõltumatust, energiaga varustuse kindlust ja energiaturvastust nii praegu kui ka karmistuvate ilmastikuolude ja võimalike äärmuslike ilmastikunähtuste sagenemise korral, seda nii riiklikul kui regionaalsel tasemel. Energiasõltumatuse juhtmõte on sõltumatus energiakandjate impordist, energiatootmisel tugineda kodumaistele kütustele ja eelkõige taastuvatele kütustele ning taastuvenergiaallikate kasutamine ja energiatootmise portfelli mitmekesistamine.

Tuuleparkide rajamine on kooskõlas kliimamuutustega kohanemise arengukava eesmärkidega.

2.1.4 Pärnu maakonnaplaneering 2030+⁴

Hetkel kehtiva Pärnu maakonnaplaneering 2030+ koostamisel viidi eelnevalt koostatud „Pärnu maakonna planeeringu tuuleenergeetika teemaplaneering“ maakonnaplaneeringusse sisse muutmata kujul.

Teemaplaneeringuga on Pärnu maakonnas määratud elektrituulikute arenduspiirkonnad ja arendusalad, kuhu edasiste täpsemate planeeringute (kas detailplaneering, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneering või üldplaneering) realiseerimisel on eeldatavasti võimalik elektrituulikute püstistamine.

Teemaplaneeringust tuleb lähtuda juhul, kui soovitakse rajada vähemalt kahest, alates 500 kW võimsusega, elektrituulikust koosnevat elektrivõrku ühendatavat tuuleparki, milles kasutatakse elektrituuliku, mille torn on maksimaalselt 175 m kõrge, rootori labade diameeter kuni 150 m ja elektrituuliku maksimaalne kogukõrgus (koos labadega) 250 m ning ühe elektrituuliku emitteeritav müra ei ole tugevam kui 110 dB. Kõrgemate kui 250 m (kogukõrgus koos labadega) elektrituulikute kavandamisel tuleb koostada asjakohane üldplaneering või maakonnaplaneering.

Eriplaneeringu ala ei jää maakonnaplaneeringu kohastesse elektrituulikute arendusaladesse. Maakonnaplaneeringukohane arenduspiirkond Tohera ja Aesoo külas kattub eriplaneeringu alaga.

Eriplaneeringu ülesehitus võimaldab tuulepargi asukohta valikuks ja järgmise etapi koostamisel detailsemat kitsendavate objektide analüüsi kui oli võimalik maakonna teemaplaneeringu täpsusastmes. Sellest lähtuvalt ei ole eriplaneeringu koostamise kaardianalüüsil lähtunud otseselt maakonnaplaneeringus kasutatud kauguskriteeriumitest looduskaitsealuste objektide suhtes. KSH aruanne toob välja eriplaneeringu alal ja selle läheduses olevad kitsendused.

Koostatav eriplaneering on kehtivat maakonnaplaneeringut muutev, kuna kavandatakse kõrgemaid elektrituuliku ja uutesse asukohtadesse.

2.1.5 Pärnu maakonnaplaneering „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukohta määramine“⁵

Maakonnaplaneeringuga on määratud Rail Baltic raudtee trassi koridor. Trassi koridor jääb planeeringualale ning sellega on arvestatud eriplaneeringu asukohavaliku tegemisel.

2.1.6 Arengustrateegia Pärnumaa 2035+⁶

Pärnu maakonna arengustrateegia on pikaajaline ning tulevikku suunatud plaan. Pärnu maakonna arengustrateegia on senise strateegia ülevaatamise protsessi käigus tekkinud täiustatud ja uue

⁴ <https://maakonnaplaneering.ee/142>

⁵ <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/parnumaa/parnu-mp-rail-baltic/>

⁶ <https://parnumaa.ee/wp-content/uploads/2020/04/Arengustrateegia-2035.pdf>

tegevuskavaga strateegia, mis vaatab ajahorisondi – aasta 2035 – taha ja markeerib maakonna soovitud tulevikku, näidates, millistele väljakutsetele on maakonnas oluline keskenduda.

Arengustrateegia seab eesmärgiks kuni aastani 2025 Pärnu maakonna planeeringust ja Lääne maakonnaplaneeringust lähtuvalt maismaa tuuleparkide rajamise ja uute sobivate alade leidmise ning ettevalmistamise.

2.2 Üldplaneeringud

2.2.1 Kehtivad üldplaneeringud

Käesoleva eriplaneeringu koostamise hetkel on valla uus üldplaneering alles koostamisel ning seda ei ole veel avalikustatud. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud Tori valla üldplaneeringu kehtestamiseni kehtivad ühinenud Are, Sauga ja Tori valdade ning Sindi linna üldplaneeringud nendel territooriumidel, kus need enne ühinemist kehtestati. Eriplaneeringu alal kehtivad praegusel ajal (2022. a detsembri seisuga) Are valla üldplaneering (Are Vallavolikogu 29.12.2009. a otsus nr 73) ja Tori valla üldplaneering (Tori Vallavolikogu 29.12.2009. a määrus nr 22).

Tori valla kehtivasse üldplaneeringusse on sisse viidud (kaardile kantud) Pärnu maakonna planeeringuga „Tuuleenergeetika teemaplaneering“ määratud tuuleenergeetika arendusalad ja arenduspiirkonnad. Arendusalad ei kattu eriplaneeringu alaga. Arenduspiirkond Tohera ja Aesoo külas kattub eriplaneeringu alaga.

Kuna huvitatud isikute poolt rajada soovitava tuulepargi asukohavalikut ei ole tehtud üldplaneeringuga ega kavandata teha koostatava üldplaneeringuga, siis annavad eriplaneering ja selle KSH võimaluse uue potentsiaalse tuulepargi ala väljaselgitamiseks.

2.2.2 Tori valla uus üldplaneering

Tori valla üldplaneering on koostamisel. Eriplaneeringu ja üldplaneeringu koostamised on eraldiseisvad protsessid, mis samas arvestavad üksteise toimumisega. Eelnõu koostamise ajaks koostatavast Tori valla üldplaneeringust sisendit tulnud ei ole.

2.3 Tori valla arengukava aastateks 2018–2030

Arengukavas on välja toodud kuus peamist arengusuunda:

- 1. Kaasaegse kvaliteetse ja turvalise elukeskkonna ning avaliku ruumi arendamine**
Teeme konkreetseid tegevusi selleks, et Tori vallas oleks hea elada. Võimaldame Tori vallas mugavalt kasutada Pärnu linna lähedusega kaasnevaid eeliseid, sh parandame ühistranspordivõimalusi, loome kergliiklusteede võrgustiku ja panustame sidelahenduste ning kiire interneti jõudmiseks valla elanikeni.
- 2. Kvaliteetsete ja kättesaadavate avalike teenuste arendamine**
Loomes alus-, üld- ja huvihariduse võimalused igale vallas elavale lapsele ning parima võimaliku kasvukeskkonna järeltulevale põlvkonnale. Sotsiaal- ja perearsti teenused peavad olema vajadusel kättesaadavad igale valla elanikule.
- 3. Keskkonnahoidliku toimimise kujundamine**
Hoiame keskkonda, teadvustame kohalikele elanikele loodushoiu kasulikkust pikemas perspektiivis ja ühendame selle parimal moel elukeskkonna ning keskkonnateadlike uusarendustega.
- 4. Tugeva kogukondliku identiteedi ja kodanikuühiskonna edasiarendamine**

Oleme kohalikele kogukondadele nende tegevustes toeks, arendades konkreetsete tegevustega kultuuri- ja sporditaristut ja aidates muuta elu vallas aktiivseks, eluterveks ja ettevõtlikuks.

5. Tugeva ettevõtluse kujunemise toetamine

Loomme kohalikele ettevõtjatele ja ettevõtlikele inimestele ligitõmbava elukeskkonna, mis loob soodsa pinnase kohaliku tööjõu tulemiseks piirkonda, uute töökohtade loomiseks ja samuti kaugtööks, mis omakorda toob valda uusi kohalike teenuste kasutajaid. Toetame Tori võtmeobjektide turundamist. Teadvustame Tori valla asukohta, eeliseid ja elukeskkonna potentsiaali Pärnu ja lähivaldade inimestele ning laiemale avalikkusele.

6. Tugeva ja haldusvõimeka valla arendamine

Tagame ühtsetest väärtustest lähtuva valla igapäevatöö ja juhtimise, tähtsustame meeskonnatööd ja oleme avatud nii kogukonnale kui maailmale. Hooliva ja eduka vallana tekitame kodanikes isiklikku huvi valida just Tori vald oma pere püsivaks kodukohaks.

Eriplaneeringu ja KSH koostamisel on lähtutud arengukavas toodud üldistest eesmärkidest.

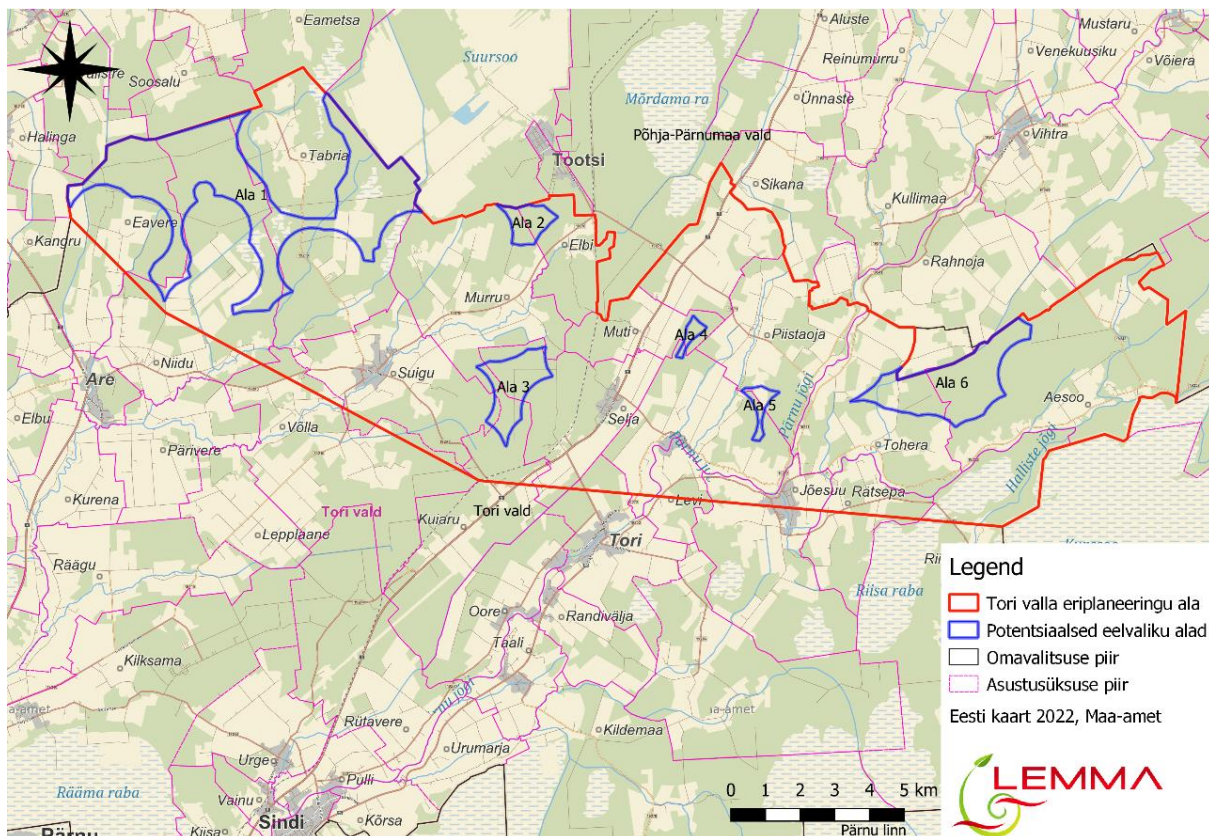

3 Planeerimislahendus

Eriplaneeringu detailse osa planeerimisel tuleb lähtuda asukoha eelvaliku osaga määratud maa-aladest ja tingimustest, mis on kirjeldatud käesolevas peatükis ja esitatud planeeringu põhijoonisel.

3.1 Eelvaliku ala tekkelugu

Tuulepargi asukoha eelvaliku määramisel arvestati ptk 1 välja toodud planeeringu koostamise eesmärgi ning ptk 2 esitatud arengudokumentide sisendeid. Töö algetapis leiti esmase kaardianalüüsi alusel võimalikud potentsiaalselt sobivad alad. Kaardianalüüsil ilmnis, et eriplaneeringu territooriumil paikneb potentsiaalselt kuus piirkonda, millel puuduvad otsesed välistavad tegurid eriplaneeringuga käsitletava objekti asukoha edasiseks valikuks ning millel on olemas piisav territoorium ning sobilik kaugus põhivõrguga elektriühenduse võimaldamiseks. KSH aruandes on vastava mõjuvaldkonna mõju hindamise juures esitatud ka asjakohane olemasoleva keskkonnaseisundi info.

Joonis 1. Esmasel kaardianalüüsil selgunud tuulepargi asukohaks potentsiaalselt sobivad alad. NB! Alade arv ja piirid on hilisema töö käigus muutunud.

KSH koostamisel vaadeldi detailsemalt eespool esitatud potentsiaalseid eelvaliku alasid. Kuna planeeringu eesmärgiks on leida eriplaneeringu alalt mitte üks, vaid kõik võimalikud potentsiaalselt sobilikud alad, kuhu oleks põhimõtteliselt võimalik rajada tuuleparki või -parke, siis ei ole teostatud alternatiivide võrdlust vaid on seatud tingimused alade arendamiseks. Alade kirjeldus ja mõjuvaldkondade kaupa esinevate mõjude kirjeldus on esitatud KSH aruandes.

KSH esimese etapi aruande valmimise järel planeeringu seletuskirja ja põhijoonist koostades seati vallavalitsuse poolt oluliseks, et eelvalikuala oleks vähemalt ühe kilomeetri kaugusel:

- elamumaa katastriüksuse ja kehtiva üldplaneeringuga määratud perspektiivse elamumaa piirist;
- ETAKi (Eesti topograafia andmekogu) õuealast;
- ETAKi elu- ja ühiskondlikust hoonest.

Eelneva alusel valmis asukoha eelvaliku eelnõu.

3.2 Tuulepargi eelvaliku ala

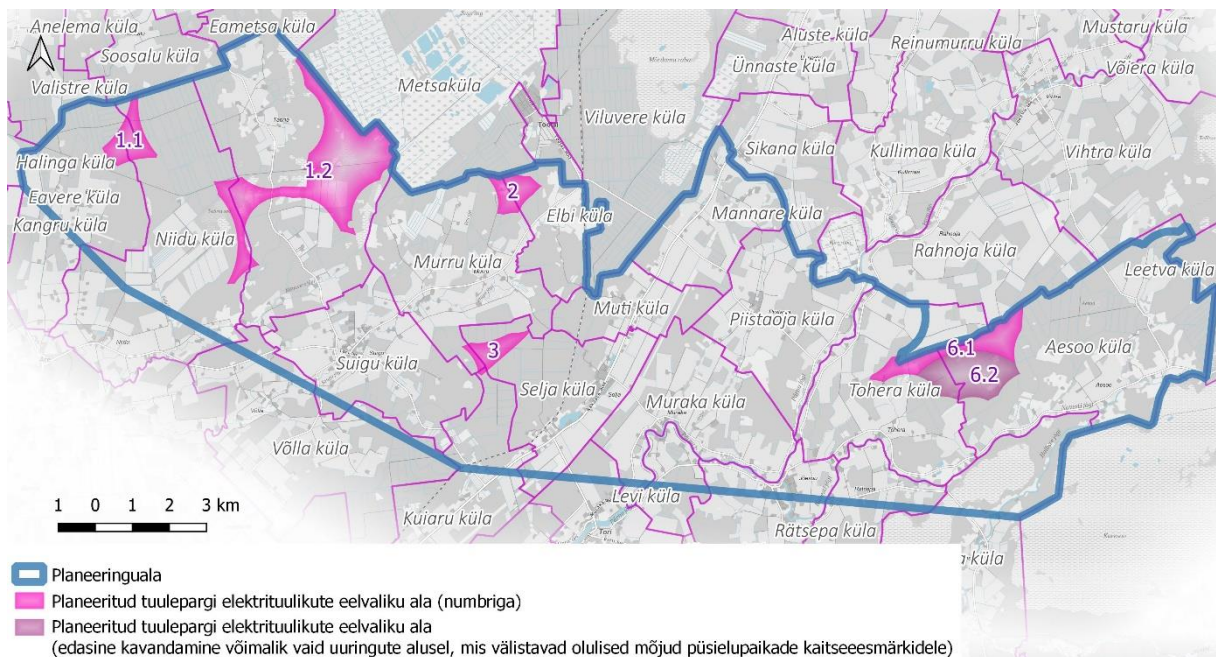
Tuulepargi toimimiseks on vajalik ehitada:

- elektrituulikud;
- elektrituulikute ehitamiseks ja teenindamiseks vajalikud teed (sh ka väljastpoolt eelvalikuala eelvalikualale pääsemiseks vajalikud teed) ning montaažiplatsid;
- tuulepargi sisesed elektri- ja sideühendused;
- tuulepargi alajaam;
- tuulepargi alajaama ühendus põhivõrguga;
- tuulemõõtmistorn(id) ja muud täiendavad võimalikud tuulepargi toimimiseks vajalikud ehitised (tulevikus tõenäoliselt ka kõikuvaid tuuleolusid kompenseerivad/akumuleerivad seadmed).

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 26.06.2003 määrusele nr 184 *Võrgueeskiri* on tuulepark *mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektri jaam*. Kuna elektrituulikute ning neid teenindavate ehitiste ala ja põhivõrguga ühenduse ala on oma olemuselt küllalt erinevad, siis esitatakse need planeeringus eraldi aladena.

3.2.1 Tuulepargi elektrituulikute eelvaliku ala

Tulenevalt KSH esimese etapi aruandest on määratud neli tuulepargi toimimiseks vajalike elektrituulikute ja kaasuvate ehitiste ala.

Joonis 2. Tuulepargi elektrituulikute eelvaliku alad.

Arvestades järgmistes peatükkides toodud tingimusi võib alale ehitada:

- elektrituulikuid suurima lubatud kõrgusega 290 meetrit;
- elektrituulikute ehitamiseks ja teenindamiseks vajalikke teid ning montaažiplatse;
- tuulepargi sisesid elektri- ja sideühendused;
- tuulepargi alajaama(sid);
- tuulepargi alajaama põhivõrguga ühendavat ühendusliini;

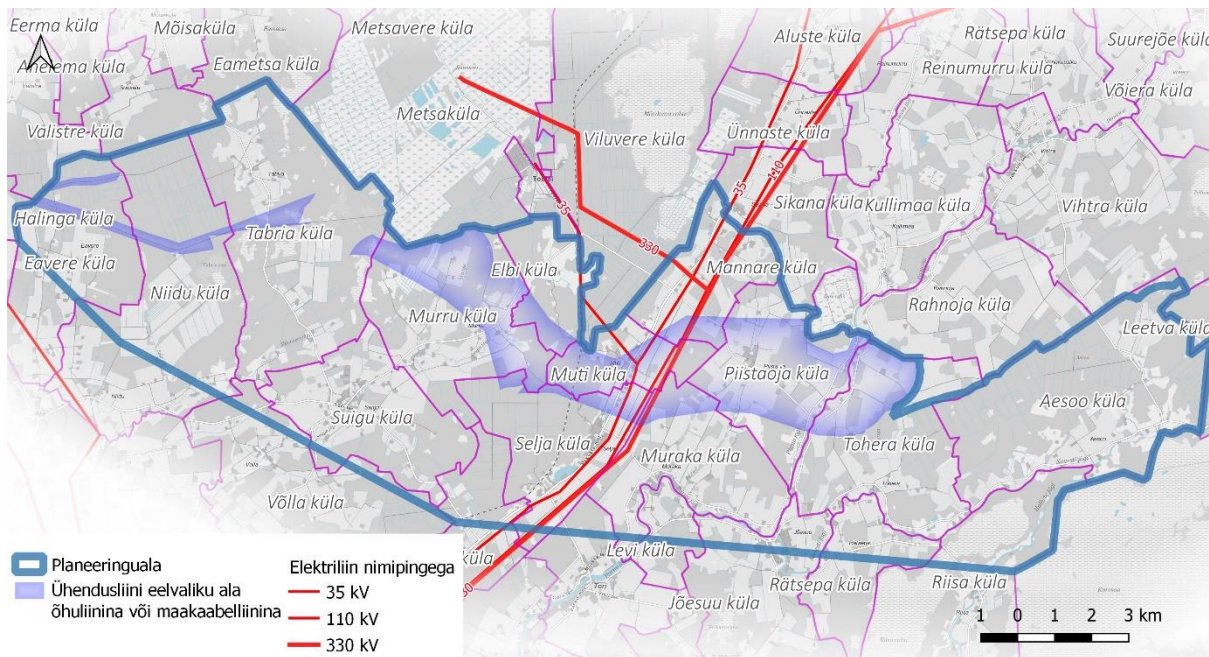

- tuulemöötmistorni(sid) ja muid täiendavaid võimalikke tuulepargi toimimiseks vajalikke ehitisi (tulevikus tõenäoliselt ka kõikuvaid tuuleolusid kompenseerivad/akumuleerivad seadmed).

Järgmises etapis tuleb määrata eespool loetletud ehitiste asukoht ja täpsed tingimused ehitamiseks, samuti jätta võimalus nõ tulevikuseadmete ehitamiseks tulevikus.

3.2.2 Tuulepargi ühendusliini eelvaliku ala

Eriplaneeringuga ei ole määratud elektrijaama liitumispunktiga ühendava elektriliini asukohta. Eriplaneeringus on määratud maa-alad ühendusliini ehitamiseks. Ühendusliini ala on määratud laias ulatuses, et järgmises etapis oleks võimalik leida parim võimalik liinikoridor tulenevalt elektrituulikute täpsetest asukohtadest.

Joonis 3. Planeeritud ühendusliini eelvaliku ala.

Arvestades allpool ja järgmistes peatükkides toodud tingimusi võib ühendusliini alale ehitada:

- tuulepargi alajaama põhivõrguga ühendava ühendusliini;
- vajalikud ehitised põhivõrgu külge ühenduse tegemiseks.

Ühendusliini ristumisel muu taristuga tuleb lähtuda ehitusseadustiku alusel määratud kaitsevöönditest ning koostöös kaitsevööndit haldava isikuga leppida kokku tingimused kaitsevööndisse ühendusliini rajamise tingimustes.

Võimalusel eelistada tuuleparkide ühendamisel elektri põhivõrguga linnustikule avalduva negatiivse mõju vähendamiseks maakaabelliine. Kui see ei ole võimalik, siis tuleb järgmise etapi koostamisel kavandada leevendavad meetmed lindude kokkupõrgete vähendamiseks õhuliinidega.

Õhuliini tegemisel paigutada õhuliini koridorid maksimaalselt olemasolevate elektriliinide või muu tehnilise taristu koridori või selle vahetusse lähedusse, et vältida täiendava tehiseobjektiga kaasnevat sekkumist looduslikku keskkonda ja vähendada maa koormamist läbi erinevate kaitsevööndite.

Vältida kõrgepinge õhuliini paigutamist eluhoonete lähedusse (kuni 100 m) ja võimalusel kõrgepinge elektriliini mastide püstitamist eluhoonete vahetusse vaatevälja, et vähendada visuaalset mõju.

Vältida maksimaalselt õhuliini ja selle kaitsevööndi kattumist kaitstavate loodusobjektidega.

Järgmises etapis tuleb mõjude hindamisel hinnata põhivõrguga liitumiseks vajaliku õhuliini rajamise ja käitamisega kaasnevaid mõjusid nii looduskeskkonnale (sh linnustikule ja taimestikule) kui ka inimese

tervisele eksperthinnangu vormis. Kui ühendusliini kavandatakse loodusmaastikku, eriti kaitsealuse elustiku esinemisaladele või kõrge ökoloogilise väärtusega aladele (st märgalad, loodusdirektiivi elupaigad, metsa vääriselupaigad) tuleb vajadusel viia läbi asjakohased väliuuringud, mille aluse on võimalik liitumise rajamise mõjud detailselt hinnata.

3.3 Tuulepargi elektrituulikute eelvalikuala ühe kilomeetri mõjuvöönd

Tuulepargi elektrituulikute lähtub müra, mis ei võimalda ehitada elamut või mõnda muud müratundlikku ehitist elektrituuliku vahetusse naabrusesse. Määruses⁷ on määratud müra normtasemed. Kuna asukoha eelvaliku staadiumis ei määrata elektrituulikute asukohtasid ega tehnilisi omadusi, siis ei ole võimalik teha täpset müraanalüüsi selgitamiseks täpset kaugust, kus müra normtasemed on tuulikute rajamise järgselt tagatud. Müra suurus ja levik sõltub elektrituuliku margist, elektrituuliku kõrgusest, elektrituulikute arvust, nende paiknemisest ning maastikust – varasematele analüüsidele tuginedes saab väita, et ühe kilomeetri laiune ala müraallikast on tänapäevaste elektrituulikute puhul selline, kus igal juhul on tagatud müra vähenemine müratundlikul alal kehtivatele normtasemeteni. Et tuulepargi eelvaliku alale oleks elektrituulikute ehitamine võimalik, siis on eriplaneeringus märgitud ala, kuhu ei pruugi olla võimalik müratundlikke ehitisi või maakasutust (virgestusrajatised, haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeadusused, elamud, maatulundusmaa õuealad, keskusealad, ühiskondlikud hooned, rohealad), ilma müra normtasemeid ületamata, kavandada.

Eelnevast lähtuvalt määratakse ümber elektrituulikute ühe kilomeetri laiune mõjuvöönd, milles ei pruugi olla võimalik tagada määruse kohast müratundlikku ala müra normtasest. Järgmises etapis tuleb lähtuvalt tuulikute asukohast, nende tehnilistest parameetritest ja koosmõjust täpsustada mõjuvööndi piiri, milles ei ole võimalik kavandada müratundlikku ehitist või maakasutust.

3.4 Teedevõrk

Eriplaneeringu asukoha eelvaliku staadiumis ei määrata täpseid juurdepääsusid, järgmise etapi koostamisel tuleb:

- määrata nii ehitamiseks kui edasiseks teenindamiseks (sh võimalikeks päästetöödeks) vajalike teede asukoht koos ümberehitamisvajadusega ja nende ristumiskohad riigiteedega ning riigiteede võimalik ümberehitamisvajadus;
- arvestada, et elektrituulik ei tohi riigiteele paikneda lähemal kui $1,5x(H+D)$ (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori e tiiviku diameeter). Väikese kasutusega (alla 100 auto/ööpäevas) avalikult kasutatavate teede puhul võib põhjendatud juhtudel riskianalüüsile tuginedes ja teeomaniku nõusolekul lubada planeeringus elektrituulikuid teele lähemale, kuid mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus ($H + 0,5D$);
- arvestada, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud juhtudel koostöös Transpordiametiga;
- vältida põhimõtet, et tehnovõrgud paigaldatakse riigitee alusele maale. Riigitee alune maa on riigitee rajatise teenindamiseks ning nõusoleku seda maad kasutada saab Transpordiamet anda vaba ruumi olemasolul. Tehnovõrgu paigaldust tuleb hinnata igakordselt suuremas täpsusastmes geodeetilise alusplaani olemasolul ja menetleda seda järgmises etapis.

Transpordiamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust kui riigiteede võrgustiku arengu seisukohalt selleks vajadus puudub.

⁷ Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid

RMK maale kavandatav taristu tuleb järgmises etapis planeerida koostöös RMK-ga ning planeerida täiendav servituutide seadmise vajadus.

Järgmises etapis tuleb mõjude hindamise käigus hinnata kavandatava tegevuse mõju teedele. Lahenduse väljatöötamisel tuleb teha koostööd Transpordiametiga. Võimaluse korral eelistada uute ligipääsuteede rajamise asemel olemasolevate teede kasutamist, vähendamaks keskkonnamõju, sh ressursikasutust.

3.5 Juurdepääs elektrituulikute eelvaliku alale

Järgmises etapis tuleb määrata elektrituulikute eelvaliku alale juurdepääsutee avalikult kasutatavalt teelt. Juurdepääsutee kavandamisel tuleb arvesse võtta elektrituulikute kavandatavaid asukohtasid, looduslikke tingimusi ning tee ehitamise majanduslikke tingimusi.

3.6 Riigikaitsepiirangud

Eriplaneeringu järgmise etapi lahenduse koostamisel tuleb koostöös Kaitseministeeriumiga täpsustada ja kooskõlastada elektrituulikute kõrgus ja asukoht.

3.7 Taimestik

Aladele jäävaid metsa vääriselupaiku tuleb säilitada. Vääriselupaikade vahetus läheduses tuleb vältida kuivenduskraavide jt veerežiimi muutvate rajatiste rajamist ning olulist valgusrežiimi muutmist. VEP alade puhul tuleb arvestada vähemalt 20 m puhvriga. Puhvri täpsem vajadus tuleb selgitada järgmise etapi lahenduse mõjude hindamises lähtudes konkreetse VEPI kooslusest.

Juhul kui järgmise etapi koostamisel soovitakse tuulikuid või seonduvat infrastruktuuri paigutada loodusdirektiivi kohastele inventeeritud elupaikadele tuleb selgitada vastavate elupaikade reaalne seisund ja väärtus välitöödega (teostada inventuur). Järgmise etapi lahenduse väljatöötamisel tuleb arvestada inventuuride tulemusi ning lähtuvalt inventuurist anda hinnang võimalike mõjude osas loodusdirektiivi elupaigatüüpidele.

Järgmise etapi mõjude hindamise käigus tuleb teostada looduslikus seisundis aladel kaitsealuste taimeliikide inventuur vegetatsiooniperioodil Eesti taimestikku tundva botaaniku poolt tuulikute ja trasside alustel aladel. Järgmise etapi lahenduse väljatöötamisel tuleb arvestada inventuuri tulemusi ning lähtuvalt inventuurist anda hinnang võimalike mõjude osas kaitsealustele taimeliikidele.

3.8 Linnustik

Järgmises etapis tuleb kõigil arendusaladel ja nendest 500 m ulatuses läbi viia haudelinnustiku inventuur, mille eesmärgiks on kaitsealuste liikide leviku ja arvukuse registreerimine. Lähtutakse Natura 2000 alade linnustiku inventeerimise metoodikast. Tulemused peavad võimaldama tuulepargi rajamise järgset seiret ning hilisemat arvukuste muutuste analüüsi.

Joonis 2 kohastel aladel 1.1, 2 ja 3 on vajalik lindude peatuskohtade ja liikumisteede uuring. Sookure-, hane- ja luigekogumitele ning osadele soodes pesitsevatele kahlajatele on iseloomulikud igapäevased liikumised toitumis- ja ööbimispaikade või pesitsusalade vahel. Uuringu käigus registreeritakse lindude peatuskohad, lennuteed ja -kõrgused, kasutades linnuradarit ja/või laserbinoklit. Uuringu väljundiks on lisaks välitööandmetele hinnang tuulepargi rajamisel hukkuvate kaitsealuste linnuliikide arvukusele. Uuringualad jäävad Tootsi sookurgede ööbimiskogumi lennuteele või toitumisalade lähedusse, ala 2 avamaastik on potentsiaalselt sobiv luikedele, hanedele, sookurele ja kahlajatele toitumiseks.

Kaitsealuste liikide teadaolevalt asustamata elupaikade (KLO3001900, KLO3001174, KLO3001053, KLO3001635, KLO3001410, KLO3000983, KLO3000393, KLO3000024, KLO3001470) mõjualasse (st väike-konnakotka puhul 2 km ja must-toonekure puhul 3 km) tuulepargi kavandamisel on tuulepargi

arendamiseks vajalik eksperdihinnang elupaiga taasisustamise tõenäosuse kohta lähtuvalt elupaiga seisundist. Hinnangu andmiseks võivad olla vajalikud täiendavad välitööd. Eksperthinnangu kohustus rakendub Joonis 2 kohastele aladele 1.1. ja 1.2.

Väike-konnakotka hiljuti asustatud püsielupaikadele lähemale kui 2 km tuulikute rajamine on võimalik ainult elupaigakasutuse eksperthinnangu alusel. Eksperdihinnang on vajalik läbi viia enne järgmise etapi lahenduse koostamist ja vastava eksperthinnangu kohustus rakendub Joonis 2 alale 6.2.

Lähemale kui 750 m metsise püsielupaigast KLO3000649 tuleks tuulikute ja nendega seotud taristu rajamist kindlasti vältida. Metsise püsielupaigale lähemale kui 1 km tuulikute rajamine peaks olema võimalik ainult elupaigakasutuse eksperthinnangu alusel. Eksperdihinnang on vajalik läbi viia enne järgmise etapi lahenduse koostamist.

3.9 Nahkhiired

Järgmise etapi mõjude hindamisel või selle eeluuringuna tuleb läbi viia nahkhiirte uuring, mis võimaldab anda ülevaate nahkhiirte leidumisest kogu aktiivsuseperioodi (1. maist 20 septembrini) vältel. Uuring tuleb viia läbi kas kasutades automaatregistraatoreid (registraatorite vajalik arv tuleb määrata vastava ala suuruse ja maastiku alusel) või kasutades käsidetektoreid või kombineeritud lahendust. Käsidetektorite puhul tuleb vaatluskäike teostada nahkhiirtele sobilikel ilmastikutingimustega öödel nahkhiirte erinevatel aktiivsuseperioodidel. Kaardistada tuleb nahkhiirte suvised koondumipiirkonnad (võimalikud kolooniate leidumiskohad). Samuti tuleb selgitada nahkhiirte suhteline arvukus kevad ja sügisrände perioodil.

3.10 Rohevõrgustik ja metsad

Järgmise etapi lahenduse KSH käigus tuleb kaasata ökoloog ja hinnata tuuleparkide rajamise mõju rohevõrgustikule sh kaitstavate alade ja elupaikade sidususele. Vajalik on selgitada välja, kas alasid läbib esmatähtsaid ulukite liikumiskoridore või muul viisil ulukite jaoks olulisi alasid. Rohevõrgustikule avalduvate mõjude hindamisel tuleb arvesse võtta võimalikku koosmõjude esinemist piirkonda kavandavate teiste võimalike tuuleparkidega, arvestades koostamise ajahetkel teadaolevat infot nende osas.

Järgmise etapi koostamisel määrata metsa raadamise ulatus koostöös maaomanikega ning hinnata raadamise mõju. RMK haldusalas olevatel kinnistutel toimub elektrituulikute ja neid teenindava taristu asukoha valimine koostöös RMK-ga.

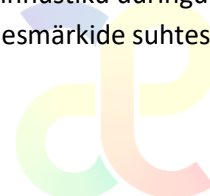
3.11 Natura 2000 võrgustik

Järgmise etapi koostamisel tuleb tuulikute või nendega seotud veerežiimi potentsiaalselt muutva taristu (nt teed, kraavid) kavandamisel lähemale kui 250 m loodusalast inventeerida soojumika kasvukohad Kõrissoo looduslal (ala 1.2) ning hinnata neile avalduvat võimalikku mõju. Piisava vahemaa või ehituslike lahendustega tuleb tagada senise veerežiimi säilimine loodusalale jäävatel soojumika kasvukohtadel.

Järgmise etapi Natura hindamise tulemusena (ja seal välja pakutud leevendavate meetmete rakendamise läbi) tuleb ebasoodne mõju Natura 2000 alade kaitse-eesmärkidele välistada.

3.12 Kaitsealad

Järgida tuleb ptk-s 3.8 toodud põhimõtteid. Järgmises etapis on vajalik täiendavad linnustiku uuringud ja nendest lähtuvalt mõju hindamine linnustikuga seotud kaitstavate alade kaitse-eesmärkide suhtes.

3.13 Veestik

Tuulepargi rajamisega kaasnev mõju põhjaveele ulatuses, mis võiks mõjutada elamute salv- ja puurkaevude seisundit, on vähetõenäoline. Antud teemat tuleb siiski käsitleda järgmise etapi mõjude hindamisel, sest mõjude võimalikkus sõltub ka elektrituulikute ja neid teenindava taristu täpsemast paiknemisest. Järgmises etapis tuleb täpsustada ala hüdrogeoloogilisi tingimusi ning sellest lähtuvalt anda eksperthinnang hüdrogeoloogiliste mõjude osas, sh kavandada sobilikud leevendus ja seiremeetmed. Võimaluse korral tuleks eelistada tuulikute paigutamisel alasid, kus on ehitusgeoloogiliselt sobivamad tingimused, mis vähendavad kuivendamise ja pinnasetööde vajadust.

Kavandatav tegevus ei tohi halvendada maaparandusehitiste toimimist. Maaparandusehitiste toimimine on võimalik ehitustehniliselt tagada ka nende esinemisalale ehitades, kuid vajalik on projekteerimisel maaparandusehitistega arvestada, sh vajadusel kavandada nende ümbertõstmist, täiendamist vms. Planeering ja maaparandussüsteemi alale jäävad ehitusprojektid tuleb kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga vastavalt maaparandusseaduse § 47 lg 1.

3.14 Veekogu ehituskeeluvöönd

Eelvalikualale ulatub erinevate veekogude looduskaitseaduse kohane ehituskeeluvöönd. 2022. a detsembri kuu seisuga kehtiv looduskaitseadus ei võimalda kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga vähendada ehituskeeluvööndit ega planeerida sellesse avalikult kasutatavat teed või tehnovõrku ja -rajatist (va maakaabelliin). Asukoha eelvaliku tegemist kehtiv seadustik ei mõjuta, kuid järgmise etapi koostamise ajaks peaks olema tekkinud võimalus ehituskeeluvööndit vähendada ka eriplaneeringuga ning kui seda soovitakse teha, siis tuleb hinnata ehituskeeluvööndi vähendamise vajadust ja sellega kaasnevat mõjusid.

Järgmise etapi lahenduse koostamisel tuleb lähtuda kehtivast õigusest ning selle alusel kavandada elektrituulikute ning neid teenindava taristu asukohad.

3.15 Väärtuslik põllumajandusmaa

Järgmise etapi koostamisel vältida elektrituulikute ja muude tuulepargiks vajalike ehitiste ehitamist väärtuslikule põllumajandusmaale. Vältimatu vajaduse korral paigutada ehitised selliselt, et oleks tagatud massiivi tõhus kasutamine.

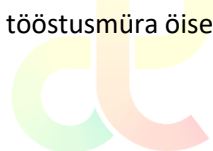
3.16 Maavarad

Alal 1.5 on kattuvus taotletava mäeeraldise teenindusmaaga. Kehtivate ning taotletavate mäeeraldiste ja nende teenindusmaade aladel on järgmises etapis vaja saada nõusolek keskkonnavalitsuse omajalt/taotlejalt.

Aladel 6.1 ja 6.2 on kattuvus turba kaevandamiseks sobiva alaga. Tuulikuid on nimetatud aladele võimalik rajada vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba.

3.17 Müra

Järgmise etapi mõjude hindamise käigus tuleb kindlasti teostada uus mürataseme modelleering, mis peab lähtuma reaalistest kavandatavatest tuulikute asukohtadest ja koostamise ajahetkel valitsevast parimast teadmistest tuulikute müra arvutusliku hindamise osas. Modelleerimisel tuleb anda hinnang mõjualas paiknevate elamualade müratasemetele, sh madalsagedusliku müra tasemetele. Tuulikute kavandamisel tuleb võimalike häiringute vältimiseks tagada elamute õuemaal II kategooria alade tööstusmüra öise sihtväärtuse järgimine kui õigusaktide alusel ei kehti rangemat nõuet.

3.18 Varjutus

Järgmise etapi mõjude hindamise käigus tuleb teostada uus varjutuse modelleering, mis peab lähtuma reaalsest tuulikute asukohtadest. Modelleerimisel tuleb anda hinnang mõjualas paiknevate elamualade varjutuse aastasele summaarsele ning päevasele maksimaalsele varjutuse kestvusele ning koostada varjutuse kalendrid. Järgmise etapi mõjude hindamisel tuleb esitada lähtuvalt varjutuse modelleeringust varjutuse häirivuse leevendamise meetmed. Vältida tuleks üle 30 teoreetilise maksimaalse varjutustunni või üle 10 summaarse kliimatingimusi arvestava varjutustunni esinemist eluhoonete suhtes. Juhul, kui järgmise etapi koostamise ajaks on koostatud siseriiklikud soovitud varjutuse taseme hindamiseks või soovituslikud piirväärtused, siis tuleb neid mõjude hindamisel järgida.

3.19 Muud võimalikud mõjud tervisele

Järgmise etapi mõjude hindamise käigus tuleb käsitleda tuulepargi võimalikku mõju tervisele lähtudes koostamise ajahetkel valitsevast parimast teadmistest elektrituulikute mõju osas tervisele.

3.20 Sotsiaalsed vajadused ja vara

Järgmise etapi mõjude hindamise käigus tuleb käsitleda tuulepargi võimalikku mõju sotsiaalsetele vajadustele ja varale lähtudes koostamise ajahetkel valitsevast parimast teadmistest elektrituulikute mõju osas.

3.21 Visuaalne mõju

Järgmise etapi mõjude hindamise käigus tuleb teostada uus visuaalse mõju hinnang, mis peab lähtuma reaalsest kavandatavatest tuulikute asukohtadest ja tuulikute mõõtmetest. Tuleb anda hinnang piirkonna oluliste vaatepunktide vaadete muutumisele ja koostada neist fotomontaažid vm visualiseeringud. Mõjude hindamisel tuleb arvestada piirkonna jaoks puhkemajanduslikult oluliste vaadetega.

3.22 Jäätmeteke

Järgmise etapi mõjude hindamise käigus tuleb hinnata jäätmetekke kogust ja jäätmetekkega kaasnevat mõju ehituse, kasutuse ja tuulepargi likvideerimise etapis.

3.23 Muud mõjud

Järgmise etapi koostamisel tuleb teha koostööd Kaitseministeeriumi, Transpordiameti, Siseministeeriumi Infotehnoloogia- ja Arenduskeskusega ning sidevõrkude operaatoritega selgitamaks tuulepargi rajamisega kaasneva võimalike mõjusid radaritele ning sideteenustele. Teemavaldkonda tuleb mõjude hindamisel käsitleda.

3.24 Avariolukorrad

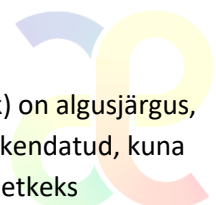
Järgmise etapi koostamisel tuleb teha koostööd Päästeametiga. Võimalikke avariolukordi ja riske tuleb järgmises etapis käsitleda.

3.25 Kliimamuutused

Järgmise etapi mõjude hindamise käigus tuleb käsitleda tuulepargi mõju kliimamuutustele. Tuleb hinnata süsiniku emissiooni vähendamise mõju sealjuures arvestades tuulepargi rajamisega kaasnevat maakasutuse muutust.

3.26 Koosmõjud

Kuna piirkonna võimalikud tuuleparkide arendusprojektid (va Tootsi/Sopi tuulepark) on algusjärgus, siis koosmõjude hindamine on käesoleva asukoha eelvaliku KSH koostamise ajal raskendatud, kuna puudub vajalik info. Järgmise etapi mõjude hindamisel tuleb lähtuda vastavaks ajahetkeks

täpsustunud infost teiste piirkonna arenduste kohta ning sellest lähtuvalt hinnata võimalikke koosmõjusid.

4 Joonised

Asukoha eelvaliku joonis

Joonis on esitatud eraldi failina.

